Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
13.10.2022
Dnro/Dnr
TRAFICOM/467087/03.03.00/2022
Viite/Referens
U 73/2021 vp

U-jatkokirje Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta (U 73/2021 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa valtioneuvoston jatkokirjelmään eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta.

Poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentamista koskevan asetusehdotuksen ensisijaisena tavoitteena on komission mukaan edistää poliittista mainontaa koskevien sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa vahvistamalla poliittiselle mainonnalle yhdenmukaistetut säännöt ja korkea avoimuuden taso. Näitä sääntöjä sovellettaisiin kaikkiin poliittisten mainospalvelujen tarjoajiin.

Keskeiset kysymykset ehdotuksen käsittelyssä ovat liittyneet poliittisen mainonnan määrittelyyn, eri toimijoiden uusiin vastuisiin, journalismin asemaan, ehdotuksen suhteeseen muuhun lainsäädäntöön ja henkilötietojen suojaan. Kompromissiehdotuksessa on selkeytetty toimeksiantajan, palveluntuottajan ja julkaisijan velvollisuuksia, poliittisen mainonnan määritelmää on kavennettu ja selkiytetty. Samoin on asetuksen soveltamisalaa ja suhdetta muuhun lainsäädäntöön selkeytetty.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Liikenne- ja viestintäviraston kannanotto

Virasto kannattaa asetusluonnoksesta muodostettua valtioneuvoston kantaa, jossa korostetaan pienten ja keskisuurten yritysten velvollisuuksien oikeasuhtaisuutta, ja että seuraamukset ovat oikeasuhtaisia ja sananvapauden rajoitukset rajataan vain välttämättömään.

Asetus poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta olisi uudenlaista sääntelyä, joka osaltaan täydentäisi voimassa olevaa, eri säädöksiin sisältyvää mainonnan sääntelyä, valmisteilla olevaa EU:n mediavapaussäädöstä ja uutta EU:n digipalvelusäädöstä (DSA) joka koskee verkkoalustoilla näytettävää kaikenlaista, niin kaupallista kuin poliittistakin mainontaa. DSA:ssa asetettavien yleisten mainonnan tunnistettavuuden, toimeksiantajan yksilöinnin sekä mainoksen kohdistamisperusteiden lisäksi asetus tarkentaisi ja laajentaisi vaatimuksia poliittisen mainonnan taustoista ja rahoituksesta ja kohdentamisesta. Ehdotuksia voidaan pitää kannatettavina ottaen huomioon poliittiseen mainontaan liittyvät merkittävät yhteiskunnalliset vaikutukset.

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 26 luvun säännöksiä mainonnan tunnistettavuudesta, määrästä ja sijoittelusta sekä tuotesijoittelusta ja sponsoroinnista audiovisuaalisissa sisältöpalveluissa eli televisio- ja tilausohjelmapalveluissa. Vuoden 2021 alusta voimaan tulleen lainmuutoksen myötä sääntely laajeni myös YouTuben kaltaisiin videonjakoalustapalvelun tarjoajiin, joiden tulee noudattaa lain 26a luvun mukaisia audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään liittyviä vaatimuksia. Alustan tulee muun muassa tarjota käyttäjille toiminto, jonka avulla käyttäjät voivat ilmoittaa, sisältävätkö käyttäjien tuottamat videot audiovisuaalista kaupallista viestintää. Sääntely pohjautuu EU:n audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan direktiiviin (2010/13/EU).

Asetuksen artikla 15 sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista. Toimivaltaisia viranomaisia voisivat säännöksen perusteella olla kansallisten tietosuojaviranomaisten lisäksi myös samat viranomaistahot, jotka valvoisivat DSAn noudattamista. Kyseiset viranomaiset valvoisivat muun muassa asetuksen velvoitteita poliittisen mainonnan avoimuudesta, raportointivelvoitteita sekä velvoitteita käyttöön ottaa mekanismit, joilla käyttäjät voivat ilmoittaa poliittisesta mainonnasta. Ennen asetuksen voimaan tuloa tulee kansallisella tasolla päättää ne viranomaiset, joiden toimivaltaan asetuksen mukaisten velvoitteiden valvonta kuuluu. Viranomaisten eri säädöksistä tulevien toimivaltuuksien tulee olla riittävän selkeät. Tehtäviin nimettäville viranomaisille tulee varata myös riittävät resurssit uusien tehtävien hoitoon.

Lisäksi virasto kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä olevan asetuksen alkuperäisen ehdotuksen jälkeen DSA on hyväksytty lopullisessa muodossaan, jossa artiklojen numerointi on muuttunut suurelta osin. Tässä kyseessä olevassa asetusluonnoksessa olisi varmistettava, että DSA:han viittauksissa käytetään lopullisen asetuksen mukaisia artiklanumeroita.

Eskola Jenni
Ylijohtaja

Riikonen Jarmo
Lakimies

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 13.10.2022. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.